

30 LET MRAVENCE

1997 – 2027

PŘÍRODNÍ UČEBNY

NABÍDKA

EKOLOGICKÝCH VÝUKOVÝCH PROGRAMŮ

PRO ŠKOLNÍ ROK 2026/2027

STŘEDISKO EKOLOGICKÉ VÝCHOVY

MRAVENEK

ČESKÝ SVAZ OCHRÁNCŮ PŘÍRODY ZO 17/01 PELHŘÍMOV

Ministerstvo životního prostředí

STÁTNÍ FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Tento projekt je spolufinancován
Státním fondem životního prostředí ČR
na základě rozhodnutí ministra životního prostředí.
www.mzp.cz www.sfzp.cz

Středisko ekologické výchovy MRAVENEK se již od roku 1997 věnuje environmentální výchově vzdělávání a osvětě na okrese Pelhřimov. Jsme občanským sdružením, pobočným spolkem Českého svazu ochránců přírody s vlastní právní subjektivitou.

Ukazujeme především dětem rozmanitost a krásu přírody, její zákonitosti, pomáháme jim najít cestu k ní, k jejímu poznání i vytvoření kladného vztahu, k tolerantnímu chování k sobě, ostatním lidem a přírodě samotné.

Zabýváme se:

- * tvorbou a realizací ekologických výukových programů i programů terénních od roku 1997*
- * vedením zájmových kroužků – Klub přátel MRAVENCE*
- * organizací víkendových akcí a táborů pro děti a mládež*
- * veřejně osvětovými akcemi od roku 1999– DEN ZEMĚ, Den bez aut, Medování, Hrabání Kladinského potoka, Výstavy ...*
- * informačními kampaněmi – třídění odpadů, bioodpady, ochrana ovzduší, památné stromy, biodiverzita*
- * vydáváním informačních materiálů a metodik – letáků, brožurek, pohledů od roku 2000*
- * praktickou ochranou přírody od roku 2002 – vyvěšováním, čištěním a evidencí ptačích budek*
- * ručnímu kosení luk, hrabání a odklizení hmoty na zvláště chráněných územích a významných krajinných prvcích od roku 2003*

Ekologický výukový program (EVP)

Program realizujeme vždy s jednou třídou (uzavřenou skupinou) – účastní se jí nejvíce 30 dětí. Jde nám o práci se všemi dětmi, o individuální přístup tak, aby každé z dětí bylo do programu vtaženo, zapojeno, hrálo výukové hry, ohmatvalo si např. různé druhy listů, dřevin, bylin, lesních plodů, odpadů... mají zde AKTIVNÍ úlohu, NE diváckou.

EVP je výchovně vzdělávací lekce, jejímž smyslem je obohatit vzdělávání na všech stupních škol o ekologický a environmentální rozměr. Společným cílem EVP je zřetelný důraz na ekologické myšlení a jednání, na nekonzumní hodnotové orientace a na spoluzodpovědnost člověka za stav životního prostředí. Děje se tak prostřednictvím interaktivních, tvořivých a kooperativních metod úměrně příslušné věkové kategorii žáků a jejich zkušenostem. EVP zahrnují obsah ekologický (v odborném smyslu slova), environmentální, biologický nebo ochranný (zabývající se ochranou přírody a krajiny). EVP probíhají v prostorách Střediska ekologické výchovy MRAVENEK, v terénu—v Městských sadech, Děkanické zahradě, na Křemešnicku, vaší přírodní zahradě, ...

NÁVRATKA

Organizace (název/adresa): .....

Kontaktní osoba: .....

EMAIL: ..... TEL.: .....

Název programu: .....

Navrhované termíny: .....třída:.....počet dětí .....

Za kázeň a bezpečnost během ekologického výukového programu odpovídá doprovázející pedagogický dozor.

Kopírujte dle potřeby

VÁŠ PROJEKTOVÝ DEN

V současné době jsou velice oblíbené tzv. „PROJEKTOVÉ DNY“ pro vaše šablony, projekty apod. na téma, které si sami vyberete, kterému se s dětmi ve školách a školkách věnujete nebo potřebujete shrnout, prohloubit, zažít...Jedná se o celodopolední ekovýchovní blok probíhající celý nebo z velké části venku v přírodě – v Pelhřimově v Městských sadech, Děkanské zahradě, vaší přírodní zahradě, za městem v přírodě.

V jiných obcích, městech – ve vašich přírodních zahradách, oblíbeném přírodním prostředí, v lese, na louce, u rybníka...na Křemešníku apod. Zatím nejčastěji realizované projektové dny jsou na téma: Stromy, Ptačí říše, Tam kde žiji, Zvířata a rostliny kolem nás, ale samozřejmě připravíme projektový den na vaše přání.

Cena dle vašich rozpočtů v šablonách, časové náročnosti přípravy a realizace programu.

PŘÍRODNÍ UČEBNÝ VENKOVNÍ—TERÉNNÍ EKOLOGICKÉ VÝUKOVÉ PROGRAMY

Nejraději realizujeme ekologické výukové programy přímo v přírodě. V Děkanské zahradě, Městských sadech v Pelhřimově, na Křemešníku, vašich přírodních zahradách, v okolí vašich škol—na louce, v lese, parku...

Cena

MŠ—60,- Kč za účastníka

ZŠ—60,- Kč za účastníka

Pokud se program koná mimo Pelhřimov + cestovné.

MŠ, ZŠ—100,- Kč za účastníka. Celodopolední program na Křemešníku

MŠ, ZŠ—200,- Kč za účastníka. Celodopolední program na včelnici se včelařem—Svět včel. Děti budou v kombinézách.

STROMY A KEŘE V DĚKANSKÉ ZAHRADĚ

Nahlédneme do světa stromů a keřů, ale tentokrát prakticky. Program probíhá v Děkanské zahradě v Pelhřimově a děti se seznámí se stromy a keři, které tam rostou, budou hledat svůj strom a poznávat jeho části, seznámí s ním i ostatní. Stromy si i změříme, stačíme strom obejmout sami, nebo nás musí být víc?

K programu je zpracován pracovní list s dalšími úkoly. Kromě známých stromů a keřů se seznámí i s méně známými—douglaskou tisolistou, hlohem obecným, jasanem ztepilým, klokočem zpeřeným...

Termín realizace	<i>září, říjen, listopad, duben, květen, červen</i>
Cílová skupina	MŠ, ZŠ
Místo	<i>Děkanská zahrada Pelhřimov sraz u domečku</i>
Kompetence	<i>k učení , občanská komunikativní,</i>
Dle RVP	<i>Člověk a příroda Člověk a jeho svět - rozmanitost přírody</i>

NAUČNÁ STEZKA - MĚSTSKÉ SADY - 1. ČÁST

Ukážeme si, jak blízko centra města máme bohatou přírodu. Pozorování a poznávání přírody na okruhu NS je doplněno úkoly v pracovních listech, které jsou součástí programu. Jde o dvou až tříhodinový blok, v němž se děti dozví nové informace u zastavení - Historie Městských sadů, Stromy, Zvířata, Chráněná území. Rozdílné aktivity jsou zaměřeny na smyslové vnímání, poznávání nových přírodnin, spolupráci, objevování rozdílností, ale i na postřeh a rychlost.

<i>Termín realizace</i>	<i>září, říjen, listopad, duben, květen, červen</i>
<i>Cílová skupina</i>	<i>MŠ, ZŠ</i>
<i>Místo</i>	<i>Městské sady Pelhřimov, sraz u 1. zastavení naučné st.</i>
<i>Kompetence</i>	<i>k řešení problému, k učení , občanská Komunikativní,</i>
<i>Dle RVP</i>	<i>Člověk a příroda Člověk a jeho svět - rozmanitost přírody</i>

STROMY KOLEM NÁS

Terénní ekologický výukový program nás seznámí se stromy z různých hledisek i úhlů pohledu. My je budeme poznávat všemi smysly, nejen zrakem, ale také hmatem a čichem i sluchem.

Co všechno nám dává strom a co my jemu? Proč ho musíme chránit a jak se o něj starat? Už jste někdo sázel strom? Seznámíme se s významy stromů pro nás všechny.

Jak se o ně správně starat? Který je náš národní strom? Které stromy jsou léčivé, které používáme na výrobu nábytku, hraček, na topení? Jak je chápali naši předci a jak s nimi nakládáme dnes my? Ukážeme si v přírodě různé druhy a naučíme se je mezi sebou rozlišovat prostřednictvím jejich listů, kůry, koruny, kmene... Jehličnaté se naučíme poznávat i podle šišky či větvičky. V druhé části programu děti sami

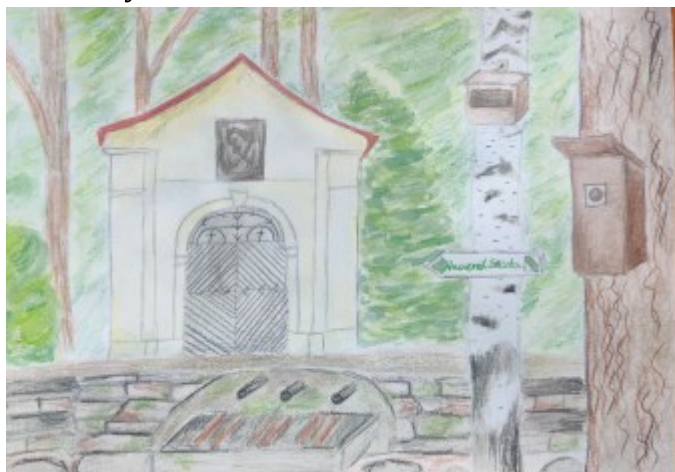
zkoumají „svůj“ strom a výzkum zapisují do pracovního listu. Dalším jejich úkolem je nás se svými zjištěními seznámit.

Termín realizace	<i>září, říjen, listopad, duben, květen, červen</i>
Cílová skupina	<i>1. – 6. ročník ZŠ</i>
Místo	<i>Městské sady Pelhřimov, sraz u 1. zastavení naučné st.</i>
Kompetence	<i>k učení, občanská komunikativní sociální a personální</i>
Dle RVP	<i>Člověk a příroda Člověk a jeho svět – rozmanitost přírody</i>

KŘEMEŠNICKÝ LES

Jedná se o oblíbený a zajímavý terénní výukový program, který se odehrává na Křemešníku. Děti budou putovat Křemešnickým lesem, zkoumat okolí, plnit úkoly ale i soutěžit. Formou her a soutěží děti poznají les a jeho obyvatele. Program je dopolední 3 – 4 hodiny. Terénní výukové programy mají svá specifika a tak každý domlouváme a přizpůsobujeme individuálně potřebám každé třídy.

Doporučujeme jako školní výlet pro mateřské a základní školy. Neváhejte zavolat či napsat a konkrétně se ptát na vše co vás zajímá.

Program lze objednat i jako celodenní školní výlet s opečením špekáčků

Účastnický poplatek	100,- Kč (celodopolední program)
Termín realizace	září, říjen, listopad, duben, květen, červen
Cílová skupina	MŠ, ZŠ
Místo	Křemešník, sraz u hotelu
Kompetence	k učení, občanská komunikativní Pracovní, k řešení problémů
Dle RVP	Člověk a příroda Člověk a jeho svět -rozmanitost přírody

VČELA UČÍ NÁS I NAŠE DĚTI

Dlouho jste se ptali na tento program. Jedná se o jedinečný terénní výukový program, cílem programu je ukázat dětem život a užitečnost včel pro člověka a jeho životní prostředí pro biodiverzitu. Cíle chceme dosáhnout pomocí ekologického výukového programu, který se bude odehrávat přímo v terénu na včelnici s možností nahlédnutí do života skutečných včel. K programu jsou zpracovány i pracovní listy, které obdrží každý účastník a v plnění úkolů můžete pokračovat

dále ve škole či doma. !!! Děti budou po celou dobu programu zabezpečeny proti včelímu bodnutí pomocí speciálních včelařských kombinéz a klobouků. Riziko bodnutí je při dodržení pokynů lektora skutečně minimální. Pozor – při nedodržování pokynů lektora budou žáci vykázáni z programu.!!! Tento výukový program může být vždy jen omezené množství

Účastnický poplatek	200,- Kč
Termín realizace	květen, červen
Cílová skupina	1.- 6. ročník
Místo	Včelnice u Nového Rychnova
Kompetence	k učení, občanská komunikativní pracovní
Dle RVP	Člověk a příroda Člověk a jeho svět -rozmanitost přírody

MLÁDATA—MOTÝL, ŽÁBA PTÁČE, KDO TO TADY SKÁČE?

Hlavním tématem, kterému se budeme věnovat, je vývoj různých druhů živočichů. Někdo se narodí, někdo se vylíhne, někdo se zakuklí. Tento program vznikl v návaznosti na to, že v loňském roce jsem se setkala s velkým množstvím dětí, které nevěděly, že sýkorka, slepice... musí nejprve snést vejce, pak na něm sedět a teprve potom se vylíhnou malé sýkorky, kuřata... Seznámíme se s několika živočišnými druhy, které mají zcela odlišná vývojová stádia.

<i>Termín realizace</i>	<i>celoročně</i>
<i>Cílová skupina</i>	<i>MŠ, 1.– 5. ročník</i>
<i>Místo</i>	<i>středisko</i>
<i>Kompetence</i>	<i>k učení, občanská komunikativní sociální a personální</i>
<i>Dle RVP</i>	<i>Člověk a příroda Člověk a jeho svět –rozmanitost přírody</i>

BUDKY

NEJEN PTAČÍ, KDO TU BYDLÍ RADŠÍ?

Ptačí budky už mnozí z vás viděli, ale víte proč některá budka je větší, jiná menší? Jak to, že někde není vepředu vletový otvor a jinde je zas obrovský, nebo jsou tam dva, ale vzadu? A jsou budky jen pro ptáky? Může tam bydlet i někdo jiný?

V loňském roce jsme s naším zájmovým kroužkem—Klub přátel Mravence vyvěsili v Městských sadech v Pelhřimově 20 nových budek pro různé živočichy.

Termín realizace	<i>září, říjen, listopad, duben, květen, červen</i>
Cílová skupina	<i>3. – 7. ročník ZŠ</i>
Místo	<i>Městské sady Pelhřimov, sraz u 1. zastavení naučné st.</i>
Kompetence	<i>k učení, občanská komunikativní sociální a personální</i>
Dle RVP	<i>Člověk a příroda Člověk a jeho svět – rozmanitost přírody</i>

STARÉ STROMY, HROMADY, KDOPAK JE DOMA TADY?

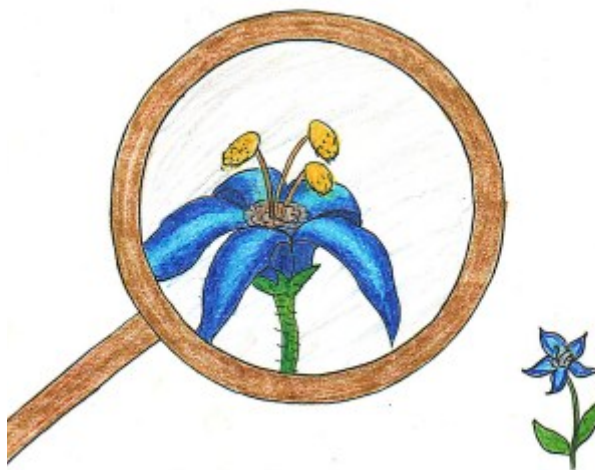
Přiblížíme si význam starých stromů, hromad, kamení. I když to tak na první pohled nevypadá, má zanechávání několika starých stromů v lese svoje opodstatnění, stejně tak několika hromad větví případně kamenů. Proč je v lese i jinde velice důležité staré stromy zachovat? Čím jsou pro další živočichy? Děti se seznámí s novými druhy živočichů i rostlin, hub. A zjistí co to je biodiverzita a jak je velice důležitá.

<i>Termín realizace</i>	<i>celoročně</i>
<i>Cílová skupina</i>	<i>MŠ, 1. – 5. ročník ZŠ</i>
<i>Místo</i>	<i>Městské sady Pelhřimov nebo středisko</i>
<i>Kompetence</i>	<i>k učení, občanská komunikativní sociální a personální</i>
<i>Dle RVP</i>	<i>Člověk a příroda Člověk a jeho svět – rozmanitost přírody</i>

SVĚT POD LUPOU

V tomto novém výukovém programu se seznámíte s naší novou praktickou učebnou—přírodní laboratoří, kde budeme společně zkoumat přírodu prostřednictvím binolup. Přiblíží dětem svět v úplně jiných barvách a tvarech. Bude jejich úkolem, zjistit, co právě zkoumají, přestože půjde o známé přírodniny, nebude to mnohdy lehké. Své badatelské úspěchy budou děti zaznamenávat do pracovních listů, které je budou provázet a ve škole v jejich plnění mohou pokračovat a navázat na ně.

<i>Termín realizace</i>	<i>celoročně</i>
<i>Cílová skupina</i>	<i>3. – 7. ročník</i>
<i>Místo</i>	<i>středisko – přírodní laboratoř</i>
<i>Kompetence</i>	<i>Komunikační, k řešení problému, k učení</i>
<i>Dle RVP</i>	<i>Člověk a příroda Člověk a zdraví</i>

VČELÍ VOSK – GENIÁLNÍ VYNÁLEZ MATKY PŘÍRODY

Další prakticky zaměřený program v přírodní učebně. Navážeme na program Včela učí nás i naše děti. Podíváme se zblízka na části včely a zaměříme se na jejich úžasný včelí vosk. Seznámíme se s pojmy – divočina, vosková mezistěna, rámeček... Vyzkoušíme si prakticky jak se s ním pracuje.

<i>Termín realizace</i>	<i>celoročně</i>
<i>Cílová skupina</i>	<i>4.- 7. ročník</i>
<i>Místo</i>	<i>středisko</i>
<i>Kompetence</i>	<i>Komunikativní, k řešení problému, k učení</i>
<i>Dle RVP</i>	<i>Člověk a příroda Člověk a zdraví</i>

ŽIVÁ VODA

Přiblížíme dětem nepostradatelnost vody pro život, její pestrost, jak různě může v přírodě vypadat, kde se s ní již setkaly. Jaká podoby voda může mít. Jak je důležité její zadržení v krajině a jakým způsobem to může udělat každý z nás. Co je to rosa, námraza, mlha, pára., led... Znáte nějakou studánku? Viděli jste pramen?

<i>Termín realizace</i>	<i>celoročně</i>
<i>Cílová skupina</i>	<i>4.- 7. ročník</i>
<i>Místo</i>	<i>středisko</i>
<i>Kompetence</i>	<i>Komunikativní, k řešení problému, k učení</i>
<i>Dle RVP</i>	<i>Člověk a příroda Člověk a zdraví</i>

CO JE LES A KDO TAM ŽIJE?

Les, co všechno o něm víme a kolik toho ještě neznáme? K čemu je les potřebný nám lidem, zvířatům, rostlinám? Poznáváme nejznámější jehličnaté i listnaté stromy, které v lese rostou a ukážeme si některé méně známé. Nejznámější lesní zvířátka nás seznámí i s těmi méně známými, s různými druhy hmyzu, ptáků ...Řada ze zvířátek žijících v lese jsou dokonce ohrožená a chráněná.

<i>Termín realizace</i>	<i>celoročně</i>
<i>Cílová skupina</i>	<i>MŠ, 1.-5. ročníky</i>
<i>Místo</i>	<i>středisko, Městské sady</i>
<i>Kompetence</i>	<i>Komunikativní, k řešení problému, k učení</i>
<i>Dle RVP</i>	<i>Člověk a příroda Člověk a zdraví</i>

ZDRAVÝ ŽIVOT

Pod pojmem zdravý život si každý představí asi něco jiného. My se nad ním zamyslíme z různých hledisek a v pracovních skupinách se děti budou pokoušet hledat vhodná řešení. Téma, kterými se budeme zabývat budou: sport, spánek, strava, pobyt v přírodě, ale také zájmy—trávení volného času, oblíbené pochutiny, návykové látky.

Termín realizace	celoročně
Cílová skupina	4. – 7. ročník
Místo	středisko, přírodní zahrada
Kompetence	Komunikativní, k řešení problému, k učení
Dle RVP	Člověk a příroda Člověk a zdraví

BYLINKY KOLEM NÁS

Seznámíme se s bylinkami známými i těmi méně známými.

Řekneme si jaké části jsou léčivé, jak i kdy je správně sbírat a s čím vším nám mohou pomoci. Většinu z nich můžeme na-

sbírat při našich toulkách krajinou, ale mnohé z nich si můžeme i doma vypěstovat a následně je používat, případně se naučit i jak je uchovat na delší dobu.

<i>Termín realizace</i>	<i>září, říjen, duben, květen, červen</i>
<i>Cílová skupina</i>	<i>2.- 4. ročník a 5. – 7. ročník</i>
<i>Místo</i>	<i>vaše přírodní zahrada</i>
<i>Kompetence</i>	<i>Komunikativní, k řešení problému, k učení</i>
<i>Dle RVP</i>	<i>Člověk a příroda Člověk a zdraví</i>

JAK SE ŽIJE V NOCI V LESE

Les je nám nejbližší a všichni ho známe, někdo více, někdo méně. My vám přiblížíme tentokrát les a jeho obyvatele v noci, budeme se věnovat hlavním zástupcům našich lesů. Dozvíme se, i jak les funguje a k čemu jej potřebujeme. Naučili jsme se poznávat spoustu věcí, zvířat, podle obrázku, někdy je vidíme na vlastní oči, ale poznáme je i podle zvuku? Nebo podle popisu, bez toho že je vidíme?

<i>Termín realizace</i>	<i>celoročně</i>
<i>Cílová skupina</i>	<i>1.- 3. ročník, MŠ</i>
<i>Místo</i>	<i>SEV MRAVENEČ</i>
<i>Kompetence</i>	<i>k učení, občanská komunikativní pracovní</i>
<i>Dle RVP</i>	<i>Člověk a příroda Člověk a jeho svět - rozmanitost přírody</i>

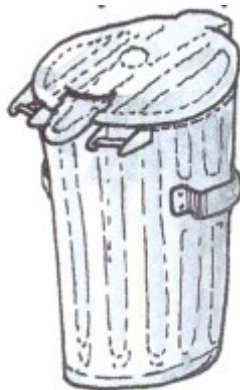
ODPADY - PŘEDCHÁZENÍ VZNIKU ODPADŮ, TŘÍDĚNÍ, RECYKLACE

Odpady vznikají už při nakupování a to můžeme ovlivnit. V tomto programu se děti hravou formou seznámí s druhy odpadů a naučí se je rozpoznávat, určit materiál, ze kterého odpady jsou a třídit je. Zdůrazňujeme jak předcházet vzniku

odpadů!!! Dozví se o důležitosti třídění odpadů, jaké odpady mohou separovat, co všechno lze recyklovat a co se z těchto surovin dá znovu vyrobit. Program je každým rokem aktuali-

zovaný o novinky z této oblasti a přizpůsoben místu, ve kterém děti bydlí. Zda patří pod Pelhřimov a jeho místní části, či k obcím, kde se o odpady stará firma SOMPO.

<i>Termín realizace</i>	<i>celoročně</i>
<i>Cílová skupina</i>	<i>MŠ, ZŠ</i>
<i>Místo</i>	<i>SEV MRAVENEK</i>
<i>Kompetence</i>	<i>k učení, občanská komunikativní pracovní</i>
<i>Dle RVP</i>	<i>Člověk a příroda Člověk a jeho svět - rozmanitost přírody</i>

DOPRAVA A OVZDUŠÍ KOLEM NÁS

Tento nový výukový program se zabývá především dopravou – jak se dnes dostaly děti do školy? S dětmi si povíme, jak se lidé dopravovali dříve a jak se dopravujeme dnes. Proč máme u nás na Vysočině čistý vzduch a jak se chovat, aby tomu tak i zůstalo. Je dost situací, kdy si můžeme vybrat, jaký způsob přepravy zvolíme, vybírejme ty ohleduplné k přírodě.

<i>Termín realizace</i>	<i>celoročně</i>
<i>Cílová skupina</i>	<i>1.– 5. ročník, MŠ</i>
<i>Místo</i>	<i>SEV MRAVENEČ</i>
<i>Kompetence</i>	<i>k učení, občanská komunikační pracovní</i>
<i>Dle RVP</i>	<i>Člověk a příroda Člověk a jeho svět – rozmanitost přírody</i>

ZIMA U ZVÍŘÁTEK, ZIMA U NÁS DOMA

Která zvířátka v zimě spí? Která odlétla do teplých krajů a která můžeme při svých procházkách potkat? Přikrmování ptáků, zvířat v zimě. Jak trávíme zimní období my lidé. Povídání o Vánocích a vánočních zvycích, jak dříve lidé slavili Vánoce. Sounáležitost člověka a přírody, v jakém období a čase se pří-

roda - rostliny a zvířata v tomto čase nachází a v jakém člověk. A jak dřív lidé mysleli nejen na svoje zvířata, ale i na ta volně žijící a jak to děláme dnes? Práce s přírodním materiálem -výroba svíček a ozdob ze včelího vosku. Každý účastník si domu

odnese svíčku ze včelího vosku a několik dalších ozdob na vánoční stromeček. (Z technických důvodů program probíhá pouze ve Středisku).

Termín realizace	<i>listopad, prosinec</i>
Cílová skupina	<i>1.- 4. ročník, MŠ</i>
Místo	<i>SEV MRAVENEK</i>
Kompetence	<i>k učení, občanská komunikativní pracovní</i>
Dle RVP	<i>Člověk a příroda Člověk a jeho svět - rozmanitost přírody</i>

ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ NA NAŠEM OKRESE, ROSTLINY A ŽIVOČICHOVÉ

Povídání o tom, co to jsou chráněná území, proč vznikla, jak je dělíme a ukážeme si je i na mapě. Co jsou chráněné rostliny a živočichové, proč je chráníme a které známe (je jich mnoho, ale o některých si povíme a ukážeme si je na fotografiích). Zaměříme se na chráněná území v našem okrese. Znáte některé ve vašem okolí? Jak se o zvláště chráněná území člověk stará?

Termín realizace	celoročně
Cílová skupina	4.– 8. ročník
Místo	SEV MRAVENEK
Kompetence	k učení, občanská komunikativní pracovní
Dle RVP	Člověk a příroda Člověk a jeho svět - rozmanitost přírody

KOŠÍK PLNÝ LESNÍCH PLODŮ

Většina z nás ráda chodí do lesa. A nejenom na sběr různých lesních plodů. Nejprve si popovídáme o tom, jak je pro nás les důležitý. Co všechno tedy z lesa využíváme a co tam rádi chodíme sbírat? I

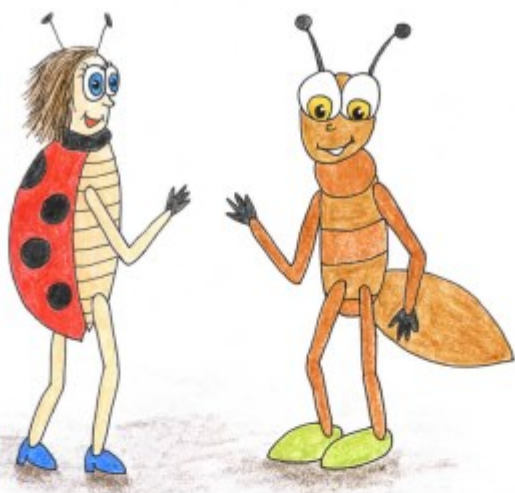

tady bychom měli dobře poznat, které lesní plody jsou jedlé a které ne. Stejně tak u hub.

<i>Termín realizace</i>	<i>celoročně</i>
<i>Cílová skupina</i>	<i>1.- 3. ročník, MŠ</i>
<i>Místo</i>	<i>SEV MRAVENEK</i>
<i>Kompetence</i>	<i>k učení, občanská komunikativní pracovní</i>
<i>Dle RVP</i>	<i>Člověk a příroda Člověk a jeho svět - rozmanitost přírody</i>

MRAVENCI A JEJICH PŘÁTELÉ

Program ukáže dětem rozmanitost těch nejmenších

živočichů, které ještě můžeme sledovat pouhým okem. Zavedeme vás do říše mravenců a jejich přátel. Seznámíme se i s mravenčími nepřáteli. Na koho a na co si musí dávat pozor. Jak těžké je postavit mraveniště a z

čeho? Každý má v mraveništi svůj úkol. Čím se vlastně mravenci živí?

<i>Termín realizace</i>	<i>celoročně</i>
<i>Cílová skupina</i>	<i>1.-3. ročník, MŠ</i>
<i>Místo</i>	<i>SEV MRAVENEK</i>
<i>Kompetence</i>	<i>k učení, občanská komunikativní pracovní</i>
<i>Dle RVP</i>	<i>Člověk a příroda Člověk a jeho svět –rozmanitost přírody</i>

PESTRÝ ŽIVOT MOTÝLŮ

Nahlédneme do zajímavého světa motýlů. Poodhalíme tajemství jejich dlouhé cesty, než se z nich stane skutečný

motýl—od vajíčka k motýlu.

Kolik různých typů tykadel mohou mít a k čemu slouží? A ta barevná pestrost. Jaký je jejich život před

tím? Čím se živí a před kým se musí mít na pozoru? Kde se s nimi setkáváme? Naučíme se poznávat tři nové druhy.

<i>Termín realizace</i>	<i>celoročně</i>
<i>Cílová skupina</i>	<i>1.-5. ročník, MŠ</i>
<i>Místo</i>	<i>SEV MRAVENEK</i>
<i>Kompetence</i>	<i>k učení, občanská komunikativní pracovní</i>
<i>Dle RVP</i>	<i>Člověk a příroda Člověk a jeho svět – rozmanitost přírody</i>

VÍLY LUK A HOR A SKŘÍTCI LESŮ A VOD

Luční víly a víly z hor, lesní a vodní skřítki děti zavedou do svého světa a představí jim louky, lesy, hory ze svého pohledu. Každá rostlinka zvířátko má svoji vílu nebo skřítku. Pojdme se s nimi poznat.

<i>Termín realizace</i>	<i>celoročně</i>
<i>Cílová skupina</i>	<i>1.-2. ročník, MŠ</i>
<i>Místo</i>	<i>SEV MRAVENEC</i>
<i>Kompetence</i>	<i>k učení, občanská komunikativní pracovní</i>
<i>Dle RVP</i>	<i>Člověk a příroda Člověk a jeho svět - rozmanitost přírody</i>

PODZIM

Představíme si toto barevné roční období, naučíme se poznávat několik druhů listů, zahrajeme si s nimi a poradíme zvířátkům, jak se na zimu připravit, udělat si zásoby, kde najdou na zimu nejlepší úkryty, jak nejlépe přečkají zimu a na co před zimou nesmějí zapomenout. I my můžeme zvířátkům pomoci, na konci podzimu si můžeme pořídit krmítko – domů nebo do školky. Ukážeme si, co do takového krmítka patří a co do krmítka určitě nedávat.

ZIMA

Zimní období je obdobím spánku, ale ne všechna zvířátka spí. Která zvířátka spí, která odlétla do teplých krajů a která můžeme při našich procházkách v lese potkat?

Jak poznáme, že byla v lese, na poli? Seznámení s několika druhy stop, se životem přírody v zimě. A jak můžeme na zvířátka, na ptáčky v zimě myslet i my? Co do krmítka patří a co ne? Které ptáky můžeme na krmítku vidět?

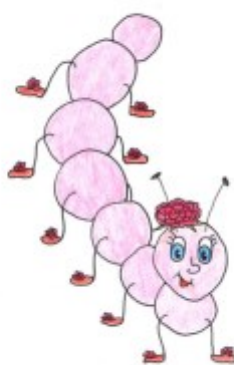
JARO

Začíná se všechno probouzet a rozkvétat, v pohybové hře si procvičíme první jarní květiny. A co je to semínko? A co je vše potřeba, aby ze semínka vykvetla kytička? Jak je to se zvířátky? Kdo si staví hnízdo a jak to vypadá ve vajíčku? A jak se stane, že z vajíčka se vylíhne ptáček – povíme si o tomto zázraku krok po kroku.

Termín realizace	v příslušném ročním období
Cílová skupina	1. – 4. ročník, MŠ
Místo	SEV MRAVENEK
Kompetence	k učení, občanská komunikativní
Dle RVP	Člověk a příroda Člověk a jeho svět – rozmanitost přírody

SLUNEČNICE ANIČKA A STONOŽKA RŮŽENKA

Děti pomáhají vysvobodit kamarádky Aničku a Růženku z podivné nemoci, zakletí. Musí společně splnit nejeden úkol, překonat nejednu překážku. Po správně

splněném úkolu se Anička a Růženka vždy o kousíček blíží svému vysvobození. Děti musí prokázat svoje znalosti o lese, louce i potoku. Spolupracovat při vyjmenování

rostlin i zvířat, poznat nové tři druhy i s jejich zvláštnostmi.

<i>Termín realizace</i>	<i>celoročně</i>
<i>Cílová skupina</i>	<i>MŠ</i>
<i>Místo</i>	<i>SEV MRAVENEC</i>
<i>Kompetence</i>	<i>k učení, občanská komunikativní pracovní</i>
<i>Dle RVP</i>	<i>Člověk a příroda Člověk a jeho svět - rozmanitost přírody</i>

Středisko ekologické výchovy MRAVENEC se již od roku 1997 věnuje EVVO na okrese Pelhřimov. Jsme nestátní neziškovou organizací. Ukazujeme především dětem rozmanitost a krásu přírody, její zákonitosti, pomáháme jim najít cestu k ní, k jejímu poznání i vytvoření kladného vztahu, k tolerantnímu chování k sobě, ostatním lidem a přírodě samotné. Tvoříme a realizujeme ekologické výukové programy pro děti z MŠ a ZŠ na okrese.

Od roku 2002 při naší organizaci pracuje Klub přátel MRAVENCE, kde pracuje dětský oddíl se zájmem o ochranu přírody. Současně v klubu pracuje mládež ze středních a vysokých škol. Jak děti, tak starší mládež vedeme k účasti na osvětových akcích Den Země, putovní výstavy „Za tajemstvím lesa“, „Krmítkování“, „Medování, Den bez aut- kde se stávají lektory a učí poznávat přírodu, chovat se šetrně a udržitelně, i pomáhat při dalších dobrovolnických činnostech, ale také chovat se k přírodě, sobě a lidem ohleduplně.

Den Země je naší největší osvětovou akcí pro veřejnost pořádanou od roku 2000. V současné době se jí účastní více jak 1400 zájemců - občanů a návštěvníků Pelhřimova. Den Země probíhá v Děkanské zahradě, připravujeme více než 30 stanovišť - ptačí říše, pírká, poznávání rostlinné říše, poznávání bylinek a poznávání zvířat, pečení placek, výroba keramiky, třídění odpadů ...

Po celou dobu činnosti naší organizace pracujeme se studenty a dobrovolníky (účast na akcích Den Země, Medování, kosení luk...), pomáháme vysokoškolským studentům s přípravou bakalářských a diplomových prací. Spolupracujeme se SŠ a VŠ - praktické zkušenosti studentů.

Připravili a zrealizovali jsme naučnou stezku v Městských sadech v Pelhřimově, spolupracujeme při tvorbě

strategických materiálů, místní agendě 21 a podáváme informace o ŽP. V roce 2003 jsme realizovali Naučnou stezku – Městské sady v Pelhřimově, ke každému tématu jsme oslovili odborné pracovníky z agentur, vědeckých institucí i krajské pracovníky. Naučná stezka Městské sady se skládá z dvanácti informačních cedulí:

Historie Městských sadů, 2. Stromy, 3. Zvířata, 4. Horniny, 5. Lesy, 6. Voda ryby, 7. Les stopy, 8. Podnebí, 9. Ptáčibudky, 10. Rostliny, 11. Významné stromy, 12. Chráněná území.

Realizovali jsme informační kampaň k programu odpadového hospodářství v Pelhřimově: EVP o odpadech a třídění na všech MŠ a ZŠ v Pelhřimově, seminář pro pedagogické pracovníky – Odpady a my, soutěž „Jak třídíme my? – kvalita třídění v třídících hnízdech, seriál o odpadech v místních novinách, putovní výstava „Jak správně třídit odpad?“ – umístěná v kině, knihovně. Vydali jsme informační letáček o třídění – „Kam s tím?“, plakáty o třídění nápojových kartonů, bílého a barevného skla a souhrnný „Kam s tím?“, magnetickou pomůcku ke třídění – Kam s tím? Nově spolupracujeme při přípravě rozšíření sběru odpadů o bioodpady – vznik letáčku Bioodpad.

Velkou měrou se zabýváme vydavatelskou činností, tvorbou metodických a informačních materiálů. V roce 2015 jsme vydali rozšířené a aktualizované vydání publikace Památné stromy Pelhřimovska. Vydáváme informační materiály o ochraně přírody a krajiny – Ekologická výchova, Krmítkování, Budkování, Naučná stezka – Městské sady, Naučná stezka – Křemešník, Pracovní listy k naučné stezce – Městské sady, Medování, publikaci Památné stromy a publikaci Zvláště chráněná území, Výlety pěšky, na kole či vlakem, aneb auto nechme v garáži, pohledy památných stromů, zvířat i rostlin Pelhřimovska. Nově náš nápad jak může chránit přírodu každý – „Strih“ na ptačí budku ve skutečné velikosti – s podrobným návodem.

Zabýváme se také praktickou ochranou přírody, již od roku 2002 se účastníme projektu „Podpora hnízdních možností zpěvného ptactva v lesích“ v rámci kterého vyvěšujeme nové budky a evidujeme starší. Vyvěsili jsme než 2940 a vyčistili než 8865.

***Od roku 2003 se věnujeme péči a managementu ve zvláště chráněných územích, odstraňování náletových dřevin, kosení podmáčených luk, výsadbě starých krajo-
vých odrůd, péči o mokřadní stanoviště – tůně.***

Lokality, o které ***v současnosti pečujeme:***

<i>Kladinský potok</i>	<i>přírodní rezervace</i>
<i>Jankovský potok</i>	<i>přírodní rezervace</i>
<i>Ve Sklenářích</i>	<i>významný krajinný prvek</i>
<i>Čermákovy louky</i>	<i>přírodní rezervace</i>
<i>U Potoků</i>	<i>přírodní rezervace</i>
<i>Frejlach</i>	<i>přírodní památka</i>
<i>Kejřovské louky</i>	<i>přírodní památka</i>
<i>Rybník Starý</i>	<i>přírodní rezervace</i>
<i>Rašelinná louka Proseč- Obořiště</i>	<i>přírodní památka</i>
<i>Hrachoviště</i>	<i>přírodní rezervace</i>
<i>U Milíčovska</i>	<i>přírodní rezervace</i>
<i>Borky</i>	<i>přírodní památka</i>
<i>U Štědrů</i>	<i>významný krajinný prvek</i>
<i>V Losích</i>	<i>významný krajinný prvek</i>
<i>Nad Svitákem</i>	<i>přírodní rezervace</i>
<i>Nový Rybník</i>	<i>přírodní rezervace</i>
<i>Chvojnov</i>	<i>přírodní rezervace</i>
<i>U Puldů</i>	<i>významný krajinný prvek</i>

Český svaz ochránců přírody Pelhřimov ZO 17/01

Středisko ekologické výchovy

MRAVENEC

Adresa: Masarykovo nám. 17, 393 01

Pelhřimov

Telefon: 723 288 123

E-mail: mravenec@sevmravenec.cz

http: [//www.sevmravenec.cz/](http://www.sevmravenec.cz/)

IČ 65 98 36 11

Zpracovala: Marta Kosová

Ilustrace: Eva Krobová, Michaela Pokorná, Lenka Koňáková, Justýna Pokorná